

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREDI YA 12

XITSONGA: RIRIMI RO ENGETELA RO SUNGULA (FAL)

PAPILA RA 3 (P3)

HUKURI 2014

TIMARAKA: 100

NKARHI: tiawara ti2½

Papila leri ri na tipheji ta 6.

SWITSUNDZUXO

1. Papila leri ri avanyisiwile hi SWIYENGE SWINHARHU:

XIYENGE XA A: Switshuriwa swa switsalwana.	(50)
XIYENGE XA B: Switshuriwa swa switsalwambiko swo leha.	(30)
XIYENGE XA C: Switshuriwa swa switsalwambiko swo koma.	(20)
2. U languteriwa ku hlamula xivutiso XIN'WE eka xiyenge xin'wana na xin'wana.
3. Tsala hi ririmi leri u kamberiwaka hi rona.
4. Sungula xiyenge XIN'WANA na XIN'WANA eka pheji YINTSHWA.
5. U fanele u kunguhata (Xik. Mepe wa miehleketo/dayagiramu/chati ya nkhlukelano/marito ya nkoka, swin'wana na swin'wana.), hlela no hlayisisa ntirho. Nkunguhato wu fanele wu kombisiwa loko U NGA SI SUNGULA xitsalwana.
6. Mikunguhato hinkwayo yi fanele yi kombisiwa. U tsundzuxiwa ku endla nkhwati wo hingakanya eka minkunguhato hinkwayo.
7. U tsundzuxiwa ku tirhisa minkarhi hi ndlela leyi landzelaka:

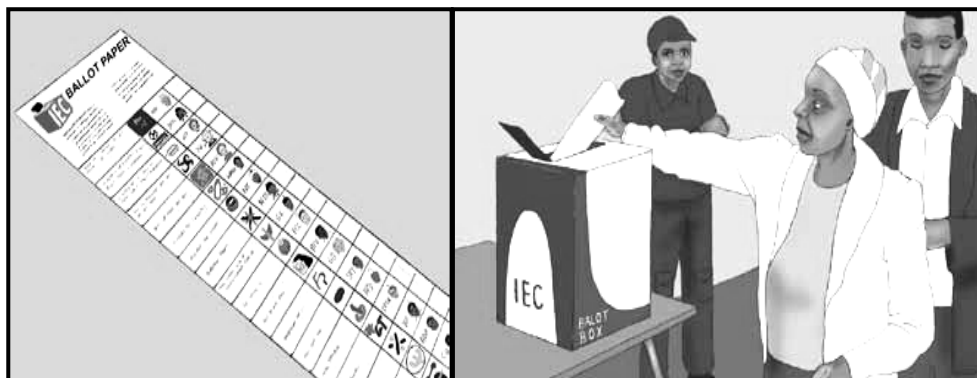
XIYENGE XA A: 80 wa timinete
XIYENGE XA B: 40 wa timinete
XIYENGE XA C: 30 wa timinete
8. Nombora tinhlamulo hilaha swivutiso swi nomboriweke hakona eka papila leri.
9. Tsala nhlokomhaka leyi faneleke eka nhlamulo YIN'WANA na YIN'WANA.
10. Nhlokomhaka yi nga tekeriwi enhlokweni loko ku hlayiwa ntsengo wa marito.
11. Tsala hi vurhon'wana no vonaka.

XIYENGE XA A: SWITSHURIWA SWA SWITSALWANA**XIVUTISO XA 1****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene, kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwana xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 250–300 wa marito.

- 1.1 Ntlangu wa bolo lowu ndzi nga tshama ndzi tiphina hi wona. **[50]**
- 1.2 Vutomi bya olova masiku lawa hikwalaho ka thekinoloji. **[50]**
- 1.3 Ku pfuna ka ku va vadyondzi va ambala yunifomo eswikolweni. **[50]**
- 1.4 Swigevenga swi tiendlela hi ku rhandza laha tikweni. **[50]**
- 1.5 Ndzi te loko ndzi ku phapha, ndzi kuma nkarhi wu ndzi siyile. **[50]**
- 1.6 Nkoka wa vukhongeri eAfrika-Dzonga. **[50]**
- 1.7 Hlawula xifaniso xin'we eka leswi nga laha hansi kutani u tsala xitsalwana hi xona. Xitsalwana xin'wana na xin'wana xi fanele ku va na nhlokomhaka leyi faneleke.

1.7.1

[Xi huma eka: google.com]

[50]

1.7.2

[Xi huma eka: [www.family pictures](http://www.familypictures.com)]

[50]

NTSENGO WA XIYENGE XA A:

50

XIYENGE XA B: SWITSHURIWA SWA SWITSALWAMBIKO SWO LEHA**XIVUTISO XA 2****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene, kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwambiko xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 120–150 wa marito.
- Sungula nhlamulo ya wena eka PHEJI YINTSHWA.

2.1 Papila ra xinghana

U kumile leswaku makwenu wa wena u tshikile xikolo. Tsala papila u n'wi kombela ku tlhelela exikolweni.

[30]**2.2 Mbulavulo**

Xikolo xa n'wina xi ta endzeriwa hi Holobye wa Dyondzo ku ta ta mi hoyozela eka mbuyelo wa kahle wa lembe leri nga hundza eka Giredi ya 12. Tanihi murhangeri wa vadyondzi, lulamisa mbulavulo lowu u nga ta wu nyika eka siku leri.

[30]**2.3 Atikili ya phephahungu**

Ku pfuriwile ndhawu yintshwa ya mabindzu laha a ku ri na vunyanyuri byo hambanahambana. Tsala atikili ya phephahungu u hlamusela leswi nga humelela.

[30]**2.4 Matimu ya mufi**

Endhawini leyi u tshamaka eka yona ku lovile munhu wa ndhuma. Tsala matimu lama ya nga ta hlayeriwa vakhandli va nhlonge hi siku ra nkosi.

[30]**NTSENGO WA XIYENGE XA B: 30**

XIYENGE XA C: SWITSHURIWA SWA SWITSALWAMBIKO SWO KOMA**XIVUTISO XA 3****SWILETELO:**

- Hlawula nhlokomhaka YIN'WE ntsena leyi u yi twisisaka swinene, kutani u tsala xitsalwambiko hi yona, kambe u nga humi emhakeni.
- Rhanga u endla nkunguhato u nga si sungula ku tsala.
- Xitsalwambiko xa wena xi fanele ku va na kwalomu ka 80–100 wa marito. (U nga tluli pheji yin'we yo hlamulela eka yona.)
- Sungula nhlamulo ya wena eka PHEJI YINTSHWA.

3.1 Xinavetiso

U pfurile bindzu ro xavisa mijeko na switikara swa swipanu swo hambanahambana swa bolo. Tsala xinavetiso xa bindzu ra wena.

[20]**3.2 Posikarata**

Munghana wa wena u tlakusiwile entirhweni. Tsala posikarata u n'wi navelela mikateko.

[20]**3.3 Swiletelo**

Tsala swiletelo leswi u nga ta nyika munghana wa wena loyi a lavaka ku ku endzela, ku suka exitichini xa mabazi ku ya eka yindlu ya nomboro ya 25 xitarata xa Vilavila.

[20]**NTSENGO WA XIYENGE XA C:****20****NTSENGO WA TIMARAKA:****100**